

GEMEENTEBESTUUR

Aan dhr. M. Vervuurt
Fractie D66
marcvervuurt@gmail.com

uw kenmerk 154905
uw brief d.d. 01-03-2024

ons kenmerk 154905
behandelaar M. van Schooten
telefoonnummer +31 77 3596836
e-mail m.vanschooten@venlo.nl
collegebesluit d.d. 26-03-2024
bijlage(n)
datum 27 MAART 2024

onderwerp Beantwoording art. 44 RvO vragen over Digitale infrastructuur

Geachte heer Vervuurt,

Naar aanleiding van uw bovenvermelde brief delen wij u het volgende mede.

Inleiding op vraagstelling

Naar aanleiding van het recente artikel van de NOS dd. 1 maart 2024, waarin wordt gemeld dat Nederlandse overheden, vitale bedrijven, scholen en zorginstellingen op grote schaal hun maildiensten hebben uitbesteed aan Amerikaanse bedrijven zoals Microsoft en Google, wil ik graag uw aandacht vestigen op enkele zorgwekkende bevindingen.

Het onderzoek van de NOS, gebaseerd op een analyse van ruim 20.000 bedrijven, organisaties en overheden, onthult dat hoewel de maildiensten vaak worden gehost op servers in Nederland of elders in de EU, de Amerikaanse overheid toch toegang kan krijgen tot deze gegevens. Dit brengt potentiële risico's met zich mee voor de privacy en nationale veiligheid, zoals benadrukt in een kritisch rapport van denktank Clingendael, in opdracht van de AIVD.

Belangrijke bevindingen van Clingendael omvatten het feit dat Amerikaanse wetgeving het mogelijk maakt voor de overheid om data op te vragen, ongeacht waar deze is opgeslagen, waardoor onze afhankelijkheid van Amerikaanse diensten een groot risico vormt. Het rapport wijst ook op de noodzaak van Europese alternatieven om het hoogste niveau van privacy te waarborgen.

Met deze context in gedachten, zou ik graag de volgende vragen aan u willen voorleggen.

Algemene inleiding op de antwoorden

Het is bekend dat er risico's zijn door te werken met Amerikaanse e-maildiensten. Als gemeente Venlo maken we een afweging waarbij de volwassenheid en integreerbaarheid in ons applicatielandschap van deze e-maildiensten belangrijker zijn dan de potentiële risico's die het met zich meebrengt. De keuze voor andere aanbieders brengt grotere risico's met zich mee.

Vraag 1

In hoeverre maakt de gemeente Venlo gebruik van externe maildiensten van Amerikaanse bedrijven voor haar eigen communicatie en algemene gegevensopslag? Heeft de gemeente ook gegevens op Amerikaanse servers staan?

Antwoord vraag 1

Gemeente Venlo maakt gebruik van de externe maildienst Microsoft. Op dit moment staan de gegevens nog lokaal opgeslagen. In het komende jaar worden de gegevens wel online op een (Europese) server van Microsoft opgeslagen.

Vraag 2

Zo ja, zijn er specifieke afspraken of overwegingen die hebben geleid tot het gebruik van externe maildiensten, met name van Amerikaanse bedrijven, door de gemeente?

Antwoord vraag 2

De keuze voor deze diensten wordt gemaakt na een zorgvuldige evaluatie van verschillende factoren afgezet tegen de risico's. Onder deze factoren vallen kosten, gebruiksgemak, compatibiliteit met bestaande systemen in het totale applicatielandschap, en de vereisten op het gebied van gegevensbescherming en privacy. Om te voldoen aan lokale en Europese wetgeving op het gebied van gegevensbescherming, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), maakt de VNG namens alle gemeentes specifieke afspraken met Amerikaanse leveranciers van maildiensten.

Vraag 3

Welke maatregelen neemt het college om de privacy en veiligheid van de gegevens van de gemeente en haar inwoners te waarborgen, gezien het potentiële risico dat Amerikaanse wetgeving toegang kan verschaffen tot deze gegevens?

Antwoord vraag 3

Binnen gemeente Venlo wordt ingezet op de classificatie van gegevens, waarbij gevoelige gegevens meer bescherming krijgen. Denk hierbij aan versleuteling van gegevens, het afdwingen van sterke toegangscontroles, het regelmatig uitvoeren van beveiligingsaudits en het opstellen van noodplannen voor gegevensherstel. Informatiebeveiliging, recordmanagement en privacy werken hierin samen om de systemen en processen veilig in te richten. In dit proces worden de adviezen van het rijk, informatiebeveiligingsdienst (IBD) en de VNG gevolgd.

Daarnaast wordt ingezet op het verbeteren van de processen, waarbij het doel is om post- en mailgebruik te minimaliseren. Zo blijven gevoelige gegevens in de applicaties. Ook wordt gebruik gemaakt van veilig mailen middels Zivver en zorgmail (en Bastion365).

Vraag 4

Ziet het college kans, of overweegt het college over te stappen naar Nederlandse of Europese alternatieven voor maildiensten, gezien de potentiële veiligheidsrisico's die gepaard gaan met het gebruik van Amerikaanse diensten?

Antwoord vraag 4

Als gemeente Venlo zijn wij bekend met de potentiële veiligheidsrisico's. Wij zetten primair in op het verbeteren van de beveiliging/autorisaties in onze applicaties en binnen de processen. Andere alternatieve maildiensten zijn nog niet zo ver doorontwikkeld en kunnen niet zo goed integreren met ons hele applicatielandschap. Het aanbod van deze e-mail diensten is ook beperkt tot de bekende spelers zoals Google en Microsoft. Daarnaast kennen deze e-mail diensten een sterke integraliteit in kantoorautomatisering zoals tekstverwerkers, online vergaderen en samenwerkingsomgevingen.

Wij overwegen op dit moment niet om over te stappen naar een alternatieve maildienst, maar wij blijven de ontwikkelingen op dit gebied wel nauwgezet volgen.

Vraag 5

Welke acties onderneemt het college om de ICT-infrastructuur van de gemeente te versterken en te diversifiëren, zodat deze minder afhankelijk is van buitenlandse bedrijven voor cruciale diensten?

Antwoord vraag 5

We maken bij elke aanbesteding een zorgvuldige afweging tussen diversifiëren of consolideren op basis van de functionele en architectuureisen die we stellen. Aan de ene kant is een divers landschap goed om niet afhankelijk te zijn van een enkele leverancier. Aan de andere kant streven we naar minder applicaties, om het applicatielandschap beter te kunnen beheren, qua kosten, manuren en complexiteit. Er wordt bij aanbestedingen op toegezien dat voldaan wordt aan het veilig opslaan van onze gevoelige data. Wanneer dit mogelijk is, dan geniet een Nederlandse of Europese aanbieder de voorkeur, omdat deze in de standaard beter voldoen aan Nederlandse en/of Europese wetgeving.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Beurskens

de burgemeester

Antoin Scholten

